

Posudek diplomní práce

Odras smrti Jana Masaryka v českých médiích v letech 1948. 1968/69 a 2004

Klára Bobková

Autorka zpracovala téma kvantitativní analýzou provázenou spíše doplňkovým historickým základem. V úvodních kapitolách dobře zvládla stručně a přehledně charakterizovat základní linky vývoje jednotlivých sledovaných deníků od roku 1948 do současnosti. Kvantitativní metodou autorka na vzorku novinových článků ze sledovaných období prověřuje teze: jaké žánry v té které době při reflexi smrti Jana Masaryka ve vybraných periodicích převažovaly; jaké novináři upřednostňovali závěry a motivy samotné smrti; a konečně, jaká byla atraktivnost tématu pro média, jaký zabírají prostor v celoplošných denících ve sledovaném období.

Jedinou tezí, která se výzkumem nepotvrdila, bylo konstatování, že v roce 1968 zaznamenal případ smrti Jana Masaryka velký nárůst zájmu médií. Sledované deníky o něm oproti očekávání neinformovaly v nijak reprezentativním vzorku (patrně tehdy téma otevřely a sledovaly týdeníky či jiná média). V roce 1968 – 69 materiály o smrti Jana Masaryka totiž neměly jen zpravodajský či analytický obsah a účel, ale sama jejich existence je vnímána jako jeden z projevů reformy ve společnosti, jako projev jejího uvolňování, podobně jako možnost zakládat politická hnutí, snahy o obnovu sociální demokracie či Sokola a nejvíce asi jako jeden z důkazů zániku cenzury. Zde by tedy za analýzu stál také vývoj chápání celé kauzy v širším společenském kontextu.

Základ textu práce tvoří úvodní krátké studie a především komentovaná kódovací kniha výzkumu.

V textu, který by si zasloužil ještě jednu jazykovou korekturu, se autorka dopouští publicismů nepřijatelných pro vědecký jazyk diplomní práce (např. Rudé právo je označeno jako „hlásná trouba“ KSČ), překlepů (chyb v interpunkci, psaní velkých písmen – na str. 22 časopis „reportér“ – či omylů ve jménech – Dušan Tomášek není Dušan Tomiček) a dokonce nepřesností (autorka např. tvrdí, že Ferdinand Peroutka nastoupil na místo Eduarda Basse ve Svobodných novinách počátkem roku 1945. Došlo k tomu na podzim téhož roku, po návratu Peroutky z koncentráku a odchodu Basse do důchodu.) Autorka příležitostně také přebírá ze sekundární literatury hodnotící soudy, které by měla spíše podrobit kritické analýze (např. konstatování ze str. 21, že do Literárních novin přispívali nejlepší čeští novináři a spisovatelé).

V obecném historickém základu se autorka rovněž dopouští několika neúnosných zkratk: při líčení tisku po Košickém vládním programu autorka tvrdí, že všechny listy vycházející u nás po roce 1945 byla periodika stranická, není tomu tak, byly to listy organizací a stran. Samozřejmě propojení s politickými stranami a hnutími bylo prvořadé, a i organizace kulturní či sportovní, které vydávaly své listy, přináležely k politickým stranám, ale nešlo jen o tisk čistě stranický.

Zatímco v historickém shrnutí autorka období 1948 – 1949 a 1968 – 69 charakterizuje alespoň v rozsahu středoškolské učebnice, rok 2004 shrnuje jako rok vstupu ČR do EU a dalšího hodnocení se zřiká kvůli nedostatečnému historickému

odstupu. Přesto by si současnost zasloužila alespoň resumé více událostí roku 2004, minimálně by stálo za pokus shrnout vývoj causy Jan Masaryk po roce 1989 do současnosti, aby sledované články a jejich výsledky vnímali čtenáři v kontextu a ne jen jako účelově separovaný výzkumný vzorek.

Patrně za největší problém předložené práce považuji absenci přehledu sekundární literatury o Janu Masarykovi a o tématu jeho smrti. K jakým posunům došlo ve vnímání celého případu. Současné články, sledované převážně poučenými laiky a odborníky, vycházejí pro tyto čtenáře v kontextu literatury a televizních či rozhlasových dokumentů (např. dokumentární série o nových výsledcích šetření smrti Jana Masaryka „Osudný krok“ byla Českým rozhlasem vysílána právě v roce 2004). Toto všechno mohla autorka použít a nastínit jako základ, jako informační půdorys celé studie.

Práci Kláry Bobkové vnímám jako základní materiál k dalšímu, širšímu výzkumu. Navrhuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou **dobře**.

V Praze 30. ledna 2006

